

Velika dlan časa



Marjanca
Colarič

AGONIJA

hitimo mimo
horizontalnih oči,
mimo visokih hiš,
nazdravljamo večerom
in se dvigujemo v jutro
kakor svinčeni vojaki.

s petami udarjamo
vsak pred svojim
polkovnikom.

koliko ograj
je že padlo
pod našimi koraki.

in naš srd sega
više od ozvezdij
in naše horizontale
se vračajo na svoj začetek.

ujeti pod
veliko dlan časa
čakamo kletev,
ki bo raztrosila
našo majhnost
po široki njivi duše.

RITUAL DNEVA gozd leži pod peščino safirja.
IN NOČI molči z neslišnimi krik.
tišina — kakor razlita kapljica.

trepetlike sipljejo sence
v pestiče razsejanih oči.
cvetovi bukev zvončkljajo
ob osteh posušenih vej.

platane bočijo sive hrbte
pod zelenimi žrtveniki.

kdaj pa kdaj pade senca lune
na okrogel tolmun večnosti.

takrat zadiši neplodna kri
in vsi dotiki mesečnih senc
potonejo med reko in pesek.

KOLIBA MESECA kakor ponosni kartaginec
bežiš pred mojo besedo,
pred mojim srnjim nemirom,
pred ognjem, vtkanim v prste.

tvoj beg je najino srečanje,
tvoj črni blisk je moja avreola,
bledica tvoja moje je svetišče.

kakor v mošnji duh bežiš pred mano,
da bi te srečala v prostranem polju,
kjer iz semen plodovi že brstijo
in ognji v toplih brazdah plapolajo.

tam bi lahko razpel svoj duh nad mano
in izza rež kolibe meseca
med suhe bilke vtkala bi hosano.

SVITANICA od vsakega jutra,
sinjega in svežega,
raste dan,
topel od vstajanja,
svetal od iskanja,
dolg od umiranja.

jarek med njim in večerom —
črn in neprehoden.

zvok odhajanja
prodira beli pano svetlobe.

skozi drobno režo
kamnitega obzidja
izteza misel svojo roko
in beseda jutrovega zarodka
polzi proti prstenemu trenutku.

Poezijo tudi v dnevni in drugi tisk

Pravijo, da je slovenska poezija med najbolj razvitimi na svetu, Slovenci pa že od nekdaj slovimo po tem, da smo narod pesnikov in za današnji čas upravičeno lahko rečemo, da ta trditev ni neosnovana. V zadnjih nekaj letih se je namreč na Slovenskem pojavilo toliko mladih pesnikov, da se je v tej poplavi besed prav zares težko znajti. Znano je že, da čas sicer narekuje, kaj in kako pisati, vendar popolnejše priznanje dobi neka umetnina šele sčasoma, ko se naše dožemanje in vrednotenje poglobi. Zaradi tega je marsikdo skeptičen glede vrednosti teh avantgardnih zapisov. In velikokrat je resnično težko ločiti, kaj je in kaj ni umetniška vrednost. Morda prav zaradi tega nastajajo trenja med starejšimi in mlajšimi generacijami, med tistimi, ki so se trdovratno navezali zgolj na tisto poezijo, ki jo je čas že prečistil in jo napravil že nekako tradicionalno, in med mladimi, ki hočemo zmeraj kaj novega in gremo morda v svoji ambicioznosti včasih resnično predaleč, da se dostikrat tudi sami izgubimo v svoji presubtilnosti do iskanja novega in še bolj novega. Tako se dostikrat znajdemo že v nečem abstraktnem, ki je naši okolici in včasih morda celo nam samim razumsko in čustveno nedojemljivo.

Sama živim s poezijo že zelo dolgo, in spoznala sem, vsaj zdi se mi tako, da svet ni samo nekaj vizualnega, da to ni samo podoba, ki jo lahko dojemamo in sprejemamo samo neposredno, ampak da je v tem veliko več, da sta naše mišljenje in percipiranje neomejena, da resnično v nobenem delu ni potrebno kakršnokoli kopiranje česar koli in da je življenje pravzaprav resnično neskončno prav glede na razsežnosti našega dožemanja.

To spoznanje mi je tudi pomagalo, da sem se pesniško sprostila in opustila nekatere zastarele forme, ki so se mi nenadoma zazdele brezosebne, plehke in preveč zaprte v kalupe, iz katerih se dolgo nisem mogla izleviti.

Menim, da bi bilo treba ljudi nekako navaditi na te nove stvari in jih rešiti prepričanja, da je vse, kar počno mladi, slabo ter nevredno branja in poglobitve. Sedaj, ko sem ob vabilu Sodobnosti nekako prisiljena skoncentrirano premišljati o usodi moderne slovenske poezije, se mi je porodila misel, da bi bilo morda dobro, če bi začeli pesmi objavljati tudi v dnevnem časopisju, tako da ne bi bile več hermetično zaprte v pesniške zbirke, ki ležijo neomadeževane po policah knjižnic in knjigarn ter v majhno naklado slovenskih literarnih revij, ki so pri nas še zmeraj nekakšen privilegij izobraženstva, da bi tako postala tudi poezija tega današnjega trenutka dosegljiva in vsakdanja prav vsakemu povprečnemu človeku. Tako bi imeli o njej prilžnost razmišljati vsi, nanjo bi se nekako navadili ob tem, ko bi jo začeli čisto spontano prebirati ter jo razumeti oziroma predvsem občutiti. Mislim namreč, da bistvo poezije ni v njeni razumljivosti, ampak predvsem v njeni čutnosti. Vsak, ki bi pesem prebral, naj bi ob njej resnično doživel nekaj, tako, da bi percepcija zunanjega sveta sprožila v njem neko globlje čustvo ali vsaj razmišljanje.

Da pa si ne bi morda kdo mojega pojmovanja napačno razlagal, naj pojasnim, da pesem — po mojem — vsekakor mora imeti nekaj, pa bo to poanta, ideja ali misel, saj je na podlagi misli, ideje, občutka, pesem tudi nastala, zato tudi sama odklanjam poezijo, če jo lahko sploh tako imenujem, ki je le množica nametanih besed, ki bi jim človek težko določil kakršenkoli smisel, pa tudi kakršnokoli čustvo bi težko vzniknilo ob takšnih besednih igrar brez pomena.

Vendar je včasih resnično težko ugotoviti, kaj je tisto, kar naj bi bilo še umetnost, in postaviti mejo in normative pri ločevanju in sortiranju resnične, umetniške poezije od bleferstva. Predvsem je to nemalokrat Siziſovo delo za urednike literarnih revij in pesniških zbirk, ki se morajo odločiti in izbrati iz poplave dobrega in slabega pisanja resnično najboljše, tisto, kar naj bi nekako predstavljalo pravo ustvarjalno tendenco mladih. Paziti morajo na to, da ne bi z objavo slabih stvari metali vseh sodobnih ustvarjalcev v en koš in tako še pripomogli k posploševanju slabega mnenja o poeziji današnjega časa.

Zato poezije nikoli ne smemo brati zgolj površinsko, pa tudi to ni vseeno, kako smo ob tem čustveno razpoloženi in razpoložljivi.

Poezija na Slovenskem zajema zelo široko področje, tako da bi lahko resnično vsak človek, ki je kolikor toliko kulturno osveščen, našel v množici pesniških zbirk, pa tudi v literarnih revijah in drugih komunikacijskih sredstvih, vsaj nekaj, kar bi ustrezalo njegovemu individualnemu okusu. Narobe je, da nekateri prebirajo le polemike o določenih stvareh, ne potrudijo pa se prepričati o resničnosti takšnega ali drugačnega besedičenja.

Vsi vemo, da se je treba vživeti v celoten kalup današnje dobe, se prilagoditi vsemu sodobnemu in drugačnemu, kot je bilo včasih, in iz tega črpati tudi svoje razmišljanje, ki naj bo sodobno, polno in široko, kakršna je tudi poezija današnjega časa.

Seveda pa ob vsem tem ne smemo pozabiti na preteklost, predvsem ne na ustvarjalno tradicijo in revolucijo, katere ideja bi morala ostati živa tudi

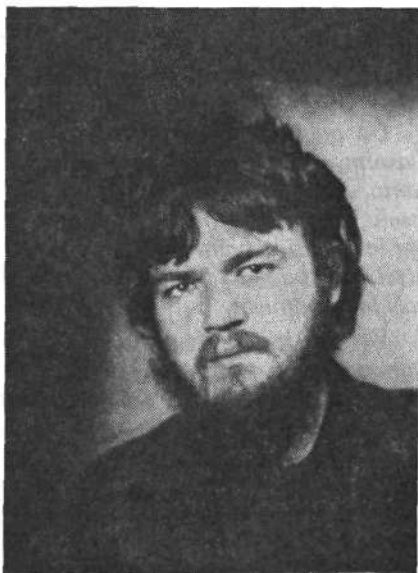
med mladimi, saj na njej temelji naša celotna družba. Morda nam predstavniki starejše generacije zamerijo, ker morda predvsem mlajši ustvarjalci o tem ne razmišljamo dovolj.

Čeprav predstavniki mlajšega rodu samo posredno občutimo moč in veličino revolucije, smo njeni nasledniki in zato dolžni ohranjati njeno idejo in graditi tudi vse novo na njeni osnovi.

In če ob koncu napišem malo neskromno tudi v svoj prid: nobena druga vrsta umetnosti nima tako velikih možnosti, da združi v sebi najširše in najbolj raznovrstne pojme in stanja v tako drobno, a zaokroženo celoto, kot je lirska pesem, zato naj ne bi bilo v prihodnje več nobenemu, kdor ima le možnost, težko seči po njej.

Marjanca Colarič

Enajst pesmi



Jurij
Detela

Skrepenela zavest
zakovica dveh trenutkov
čarovnija v samoti

*

Prečista človeškost
gre skozi studenec,
v palmovem gozdu,
ob mokri podraستی,
bambusne hiše,